

KLN Welzijnsleidraad voor het houden en fokken van Raskonijnen

Uitgangspunten en normen voor de konijnenfok, gericht op dierenwelzijn.

Inhoud:

1. Inleiding
2. Huisvesting
3. Voeding
4. Fok
5. Transport
6. Gedrag
7. Verzorging
8. Samenvatting

1. Inleiding

In deze leidraad wordt uiteengezet welke voorwaarden gelden voor het diervriendelijk houden van raskonijnen in de georganiseerde kleindierenliefhebberij.

Deze leidraad dient voor de georganiseerde raskonijnenhouderij als zelfregulering en kan de overheid tot advies dienen bij het vaststellen van houderijvoorschriften.

De uitgangspunten zijn er op gericht dat de dieren gevrijwaard worden van beschadiging, pijn en onnodig lijden. Naast welbevinden willen we ook het voortbestaan van de rassen zoveel mogelijk waarborgen.

Alleen dieren die elkaar verdragen, mogen bij elkaar gehouden worden in één onderkomen.

Voor iedereen die raskonijnen houdt, verzorgt of te verzorgen heeft, geldt dat hij zorg moet dragen:

1. Voor een bij de konijnen passende huisvesting.
2. Dat er geen beperkingen voor bewegingen en gedrag zijn, waardoor pijn, verwondingen of stress kunnen ontstaan.
3. Voor een aan het konijn aangepaste voeding en verzorging.
4. Dat hij voldoende kennis heeft om vitale en niet vitale dieren te herkennen en weet hoe vitaliteit onder zijn dieren bereikt kan worden.
5. Voor het hebben van voldoende basiskennis om verwondingen, ziektes en aandoeningen te kunnen onderkennen en daarvoor passende maatregelen kan nemen. Passende maatregelen kunnen zijn het inschakelen van hulp van een deskundige collega-fokker of dierenarts.

De fokker moet over de vereiste kennis beschikken en dit bijhouden om aan deze voorwaarden te kunnen blijven voldoen. De vereniging waarvan hij lid is en de bond (KLN) heeft daar een voorlichtende rol in.

Welzijn van dieren in gevangenschap is vooral afhankelijk van huisvesting en verzorging die past bij de behoefte van die dieren. Voor iedereen die konijnen houdt en verzorgt dient het welzijn van zijn dieren voorop te staan.

De voornaamste behoeften zijn:

1. Geschikt voer en drinkwater
2. Rust
3. Geschikt klimaat
4. Hygiëne
5. Voortplanting
6. Geschikte huisvesting
7. Bewegingsvrijheid; minimaal 3 huppelsprongen kunnen maken en zich volledig op kunnen richten

Een raskonijnenhouderij wordt als diervriendelijk beschouwd als:

1. Slechts een gering, niet verwijtbaar sterftecijfer aanwezig is;
2. Het algeheel welbevinden van de dieren goed is en er geen sprake is van door huisvesting ontstane gedragsproblemen of mogelijkheid zich te verwonden;
3. Groei en ontwikkeling regelmatig gecontroleerd worden;
4. In het verblijf voor de konijnen specifiek gedrag, groei en ontwikkeling conform de behoeften van het ras mogelijk is;
5. De konijnen een vitale indruk maken.

2. Huisvesting

Raskonijnen moeten doelmatig gehuisvest worden; d.w.z. dat de behuizing aan soorteigen en hygiënische eisen moet voldoen. In het bijzonder moet het verblijf naar haar bouwwijze, de gebruikte materialen en de staat van onderhoud zo zijn, dat pijn, te vermijden lijden en verwondingen achterwege blijven. Tevens moet de huisvesting een bescherming bieden tegen wind, koude, hitte en vocht. Een goed gebouwd, ruim, tochtvrij en droog hok is een voorwaarde voor het welzijn van een konijn. De huisvesting moet als permanente verblijfsruimte voldoen aan alle vitaliteiteisen van de konijnen. De dieren krijgen hier hun voer, scheiden mest en urine af, werpen hun jongen en brengen die groot. Om rekening te houden met de bij de soort passende behoefte tot bewegen en het gedrag van de afzonderlijke rassen moet rekening worden gehouden met de volgende hokmaten:

Minimum maten van de afzonderlijke hokken:

	Breedte (cm)	Diepte (cm)	Hoogte (cm)
Grote rassen	110	80	70
Midden rassen	85	80	60
Kleine rassen	70	75	60
Dwergrassen boven 1,5 kg	65	70	50
Dwergrassen onder 1,5 kg	60	60	50

Verstelbare tussenwanden maken altijd een vergroting van het vloeroppervlak mogelijk.

Door het ademen, alsmede de aanwezigheid van mest en urine wordt de stallucht sterk belast. Daarom dient voldoende aanvoer van frisse lucht en afvoer van schadelijke gassen als ammoniak en kooldioxide gewaarborgd te zijn.

Het bodemoppervlak van het hok moet droog en niet glad zijn en de voor de soort specifieke bewegingen mogelijk maken. Bij een huisvesting op roosters zonder stro worden de dieren gescheiden van mest en urine. Bij huisvesting op strooisel moet de urine door een onderliggende laag opgezogen kunnen worden. Het strooisel moet los, droog en niet schadelijk voor de gezondheid zijn. Regelmatige reinigings- en desinfectie maatregelen (met intervallen) zijn nodig.

3. Voeding

Bij de voeding moet rekening worden gehouden met de fysiologische eigenschappen van het konijn. Meermaals per dag voeren (2-3 keer per dag) is zinvol. Als dat niet mogelijk is moet één keer per dag, bij voorkeur 's avonds, gevoerd worden. Hooi, stro en drinkwater van onberispelijke kwaliteit moet voortdurend beschikbaar zijn. Vanzelfsprekend moet rekening worden gehouden met de actuele fok-en ontwikkelingstoestand van de konijnen. De detailhandel biedt een veelvoud aan speciale voersoorten aan, afgestemd op de ontwikkelingsfase (opfok van jonge dieren, niet drachtige, drachtige of zogende voedsters en rammen in het fokproces).

Belangrijk is het regelmatig reinigen van de voer- en waterbakjes om ontwikkeling van ziekteverwekkers zoveel mogelijk tegen te gaan. Een specifieke eigenschap van het konijn is de "Caecotrophie". Dat is het direct opnemen vanuit de anus van, door de blinde darm geproduceerde, zachte keutels. Dit zorgt voor de heropname van door het konijn verteerbare eiwitten en vitaminen van het B-complex en van vitamine K.

Om te voldoen aan de knaagbehoefte van het konijn dient aanvullend knaagmateriaal aan het konijn verstrekken te worden. Deze maatregel (verrijking) is met name belangrijk wanneer sprake is van behuizing zonder stro. Dit knaagmateriaal mag ook in de vorm van takken of twijgen zijn. Daar waar men in de raskonijnenhouderij de voorkeur geeft aan huisvesting op strooisel van stro, kan men zich beperken tot knaagplankjes of ander knabbelmateriaal.

4. Fok

De geslachtsrijpheid van het konijn schommelt tussen 80 en 210 dagen en is afhankelijk van het ras, voeding, huisvesting en jaargetijde. In de raskonijnenhouderij worden voedsters afhankelijk van het ras in de regel vanaf de 7de tot de 12de maand voor de fok ingezet. Jonge voedsters mogen pas vanaf een leeftijd van 15 weken worden gedekt. De dracht duurt gemiddeld 31 dagen.

Bij de raskonijnenfok kunnen voor het werpen zogenoemde nestkasten worden gebruikt. De grootte van deze kastjes varieert ook met het ras:

Minimum maten voor nestkastjes:	Breedte (cm)	Diepte (cm)	Hoogte (cm)
Grote rassen	45	60	45
Midden rassen	40	40	40
Kleine rassen	35	35	35
Dwergrassen	30	30	30

Daarnaast zijn er alternatieven zoals een aparte werpafdeling, dubbele hokken enz.

Jonge konijnen mogen pas na 6 weken gespeend (=gescheiden van het moederdier) worden. Als de jonge konijnen tot een leeftijd van tenminste 6 weken bij de fokker blijven, mogen zij al na 4 weken gespeend worden. Deze wettelijk gestelde regel is een minimumeis, dus langer mag ook. Overdrijf echter niet en scheidt de jonge rammetjes van het moederdier alvorens ze seksueel actief worden.

5. Transport

Raskonijnen worden een paar maal per jaar naar tentoonstellingen vervoerd, normaliter binnen de landsgrenzen, maar ook naar buitenlandse shows.

Minimum maten voor vervoersmateriaal:

	Oppervlakte (cm ²)	Lengte(cm)	Breedte(cm)	Hoogte(cm)
Grote rassen	1925	55	35	40
Midden rassen	1350	45	30	35
Kleine rassen	875	35	25	30
Dwergrassen	750	30	25	25

Bijzonder belangrijk zijn: voldoende hoogte en genoeg ventilatieopening(en). Tijdens transport in meerdere lagen moeten de transportkisten op het oog horizontaal staan en in de juiste opstelling geladen zijn. Een verwijzing naar levende dieren mag niet ontbreken.

Ventilatieopeningen

In het transportmateriaal dienen ruim voldoende ventilatieopeningen aanwezig te zijn. Als minimum geldt 25% van het vloeroppervlak.

Voorbeeld midden rassen: 0,25 x 1350 = 338 cm² per dier. Een openingen bijvoorbeeld van 17 x 20 cm voldoen voor één dier.

De ventilatieopeningen mogen ook na belading niet belemmerd worden. Dit kan bereikt worden door het aanbrengen van latten op strategische plaatsen aan de buitenkant van de transportkisten. De dieren dienen altijd verzekerd te zijn van voldoende verse lucht.

Konijnen kunnen het stro tegen de wand opwerken en zo de ventilatieopening belemmeren. Op dit te voorkomen en om de dieren schoon te houden, voldoet een gaasrooster boven het stro uitstekend.

6. Gedrag

Alle tamme konijnen stammen af van het wilde konijn (*Oryctolagus cuniculi*). Omdat raskonijnen al eeuwen planmatig gefokt worden, is het oorspronkelijke gedrag en daarmee de voorwaarden voor het houden en fokken van konijnen fundamenteel veranderd. (Ras)konijnen moeten hun elementaire behoeften en hun in aanleg aanwezige gedragspatroon kunnen uitleven.

Omdat voor een gerichte rasfok een planmatige paring en voortplanting vereist is, moet in deze fase van de fok een afzonderlijke huisvesting van de dieren plaats vinden.

Sociale contacten kunnen door visuele, akoestische en geurige (reukcontact) prikkels gewaarborgd worden. Met zichtcontact kan bij de stalbouw rekening gehouden worden. Jonge konijnen worden als groep van de voedster gespeend en kunnen, al naar gelang de onderlinge verdraagzaamheid, bij elkaar blijven tot aan de geslachtsrijpheid.

Het voor de soort typische beweeggedrag zoals huppelen, zijsprongetjes maken of op de achterpoten recht omhoog gaan staan moet in de staleenheid mogelijk zijn. De eerder genoemde minimumeisen voor oppervlakten, evenals de aankleding en structuur van de hokken, vormen daar de basis voor.

Bij konijnen valt een dag- en nachtritme in activiteiten te constateren. Bepaalde gedragspatronen komen alleen op bepaalde tijden van de dag voor (konijnen zijn schemerdieren). Met name bij het voeren kan hiermee rekening worden gehouden.

7. Verzorging

Door voorlichting binnen verenigingen, speciaalclubs, bonden en middels vakbladen worden de houders/verzorgers van konijnen voortdurend ingelicht en bijgeschoold over de juiste wijze van verzorging. Het uitgangspunt is daarbij steeds het welzijn van de dieren.

Door dagelijkse controle op licht, lucht, water, voer, hygiënische omstandigheden en mogelijke ziektes en aandoeningen, worden afwijkingen en uitwendige parasieten zoals teken en mijten vroegtijdig ontdekt en kunnen passende maatregelen genomen worden.

8. Samenvatting

Binnen KLN is het houden van raskonijnen aan voorwaarden gebonden. Voor het behouden en veiligstellen van de genetische eigenschappen is men gehouden om alleen met dieren te fokken die gezond en vitaal zijn en tevens de kwaliteit bezitten om de instandhouding (conservatie) van de verschillende rassen te waarborgen.

Een belangrijke rol speelt daarbij een goede verzorgingstoestand die alleen door een diervriendelijke en bij de diersoort passende manier van houden te bereiken is.

Binnen de plaatselijke verenigingen en speciaalclubs kan controle worden uitgeoefend op het naleven van de door KLN vastgestelde leidraad, waarbij recht gedaan wordt aan het welzijn van de konijnen en alle door de overheid uitgevaardigde regels.

Deze leidraad is vastgesteld in de algemene ledenvergadering van KLN d.d. 20 juni 2015 en gaat in op 21 juni 2016.